

Neuvoston ja komission yhteinen vuoden 2015 raportti eurooppalaisen koulutusyhteistyön strategisten puitteiden (ET 2020) täytäntöönpanosta

Eurooppalaisen koulutusyhteistyön uudet painopisteet

(2015/C 417/04)

1. TAUSTAA

Euroopan unionilla on edessään useita kiireellisiä tehtäviä: edellytysten palauttaminen työpaikkojen luomiselle ja talouden elpymiselle; kestävä kasvun saavuttaminen; investointivajeen poistaminen; sosiaalisen yhteenkuuluvuuden parantaminen; muuttovirtoihin vastaamisen koordinointi; sekä erityisen huomion kiinnittäminen radikalisoitumisen ja väkivallan estämiseen. EU:n on samalla vastattava pitkän aikavälin haasteisiin, kuten ikääntymiseen, digitaali- ja sopeutumiseen ja kilpailuun maailmanlaajuisessa osaamistaloudessa.

EU:n poliittinen vastaus, joka saa muotonsa Euroopan komission poliittisista suuntaviivoista annetussa asiakirjassa ”Uusi alku Euroopalle: Työllisyyden, kasvun, oikeudenmukaisuuden ja demokraattisen muutoksen ohjelma”⁽¹⁾, on uusi mahdollisuus. Koulutuksella on kasvua edistävänä alana vahvat taloudelliset perusteet olla tässä uudessa ohjelmassa ratkaisevassa asemassa. Inhimilliseen pääomaan investoiminen on hyvää varojen käyttöä. Hyvällä koulutuksella edistetään kestävää talouskasvua ja kestävää kehitystä: se vauhdittaa tutkimusta ja kehittämistä ja innovointia sekä parantaa tuottavuutta ja kilpailukykyä. Jäsenvaltioiden olisi tehtävä tarvittavat investoinnit kaikkiin yleissivistävän ja ammatillisen koulutuksen järjestelmiin parantaakseen niiden tehokkuutta ja toimivuutta työvoiman taitojen ja osaamisen lisäämisessä, jotta ne pystyisivät siten paremmin ennakoimaan dynaamisten työmarkkinoiden nopeasti muuttuvia tarpeita ja vastaamaan niihin yhä digitaalisemmaksi muuttuvassa taloudessa sekä teknologian, ympäristön ja väestörakenteen muuttuessa. Jäsenvaltioiden olisi tehostettava pyrkimyksiä, joilla parannetaan kaikkien mahdollisuuksia laadukkaaseen elinikäiseen oppimiseen, ja pantava täytäntöön aktiivisena ikääntymistä koskevia strategioita, jotka mahdollistavat pidemmät työurat.

Ääriliikkeiden väkivallanteot vuoden 2015 alkupuolella olivat karu muistutus siitä, että yhteiskuntamme ovat haavoittuvia. Koulutuksella on merkittävä tehtävä huolehtia siitä, että meidän inhimillisiä arvojamme ja kansalaisarvojamme vaalitaan ja siirretään tuleville sukupolville, edistää ajatuksen- ja sananvapautta, sosiaalista osallisuutta ja muiden kunnioittamista sekä ehkäistä ja torjua syrjintää sen kaikissa muodoissa, edistää näiden yhteisten perusarvojen opettamista ja omaksumista sekä perustan luomista entistä osallistavammalle yhteiskunnalle koulutuksen avulla – jo pienestä pitäen⁽²⁾. Koulutuksen avulla voidaan ehkäistä ja torjua köyhyyttä ja sosiaalista syrjäytymistä, edistää keskinäistä kunnioitusta ja rakentaa perusta avoimelle ja demokraattiselle yhteiskunnalle, jossa aktiivinen kansalaisuus voi toteutua.

Samanaikaisesti koulutusjärjestelmien haasteena on taata yhtäläiset mahdollisuudet päästä korkeatasoiseen koulutukseen erityisesti siten, että pyritään tavoittamaan kaikkein heikoimmassa asemassa olevat henkilöt ja saattamaan yhteen erilaisista taustoista tulevia ihmisiä, ja myös integroimalla vasta saapuneet muuttajat asianmukaisesti⁽³⁾ oppimis-ympäristöön, mikä edistää ylöspäin suuntautuvaa sosiaalista lähentymistä.

Tätä taustaa vasten koulutuksella edistetään merkittävästi useita EU:n strategioita ja aloitteita, kuten Eurooppa 2020 -strategiaa, nuorisotakuuta, nuorisotyöllisyysaloitetta, digitaaliset sisämarkkinat-aloitetta, Euroopan turvallisuusagendaa ja Euroopan muuttoliikeagendaa sekä Euroopan investointiohjelmaa, kunnioittaen samalla varauksetta koulutuksen järjestämiseen liittyvää jäsenvaltioiden toimivaltaa. Koulutus 2020 -yhteistyö (ET 2020) täydentää kansallisia toimia ja tukee vertaisvaihdon, keskinäisen oppimisen, näytön ja tiedon keräämisen avulla jäsenvaltioiden uudistuksien jatkamista niiden tuloksien parantamiseksi.

Koulutuksella yksilöille annetaan tiedot, taidot ja osaaminen, joiden avulla he voivat kasvaa ja vaikuttaa elämäntilanteisiinsa, koska koulutus avartaa näkökulmia, antaa ihmisille eväitä tulevaisuuteen, luo perustan aktiiviselle kansalaisuudelle ja demokraattisille arvoille sekä edistää osallisuutta, oikeudenmukaisuutta ja tasa-arvoa.

⁽¹⁾ Komission puheenjohtaja Jean-Claude Juncker esitti asiakirjan Euroopan parlamentille Strasbourgissa 15. heinäkuuta 2014.

⁽²⁾ Julistus kansalaisuuden sekä vapauden, suvaitsevaisuuden ja syrjimättömyyden yhteisten arvojen edistämisestä koulutuksen avulla, Pariisi, 17.3.2015.

⁽³⁾ Seuraava pätee aina kun tässä tekstissä viitataan muuttajiin:

Tämä ei vaikuta sovellettavassa kansainvälisessä oikeudessa, Euroopan unionin oikeudessa ja kansallisessa lainsäädännössä määriteltyyn eri muuttajaryhmien koulutukseen pääsyyn liittyvään oikeudelliseen tilanteeseen.

Komission vuoden 2015 koulutuksen seurantakatsauksesta käy ilmi, että jäljellä on vakavia haasteita:

- Koko EU:ssa 22 prosentilla 15-vuotiaista on puutteelliset taidot matematiikassa. Heikossa sosioekonomisessa asemassa olevien oppilaiden keskuudessa tämä osuus on huolestuttavat 36,6 prosenttia. Lisäksi 18 prosenttia EU:n 15-vuotiaista menestyy heikosti lukemisessa ja 17 prosentilla on puutteelliset taidot luonnontieteissä. Alisuoriutuminen näissä aineissa on 60 prosenttia yleisempää pojilla kuin tytöillä⁽⁴⁾;
- Yksi neljästä aikuisesta Euroopassa on matalan osaamistason loukussa, joka rajoittaa pääsyä työmarkkinoille ja samaan aikaan sulkee väyliä lisäkoulutukseen. Vain 4,4 prosenttia 66 miljoonasta aikuisesta, joilla on enintään ylempään perusasteen koulutus, osallistuvat aikuiskoulutukseen⁽⁵⁾;
- Koulunkäynnin keskeyttävien⁽⁶⁾ osuus on tällä hetkellä 11,1 prosenttia. Vaikka Eurooppa 2020 -ohjelman yhteisen yleistavoitteen saavuttamisessa on edistytty hyvin, koko Euroopassa edelleen yli 4,4 miljoonaa nuorta keskeyttää koulunkäyntinsä. Näistä noin 60 prosenttia on joko työelämän ulkopuolella tai työttöminä, mikä tarkoittaa suurempaa sosiaalisen syrjäytymisen ja alhaisemman kansalaisosallistumisen riskiä.
- Korkeakoulututkinnon suorittaneiden⁽⁷⁾ määrä kasvaa edelleen ja on nyt 37,9 prosenttia. Tässäkin kohden on edistytty hyvin Eurooppa 2020 -ohjelman yhteisen yleistavoitteen saavuttamisessa, mutta tutkinnon suorittaneiden työllisyys polkee edelleen paikallaan koko EU:ssa.

Vuonna 2014 tehdystä ET 2020:n strategisen kehyksen kattavasta väliarvioinnista, johon osallistuivat jäsenvaltiot ja keskeiset sidosryhmät ja joka on tämän raportin pohjana, voitiin tehdä kolme politiikkaa koskevaa keskeistä päätelmää:

- Koulutuksen kaikki tasot kattavan yhdenmisen kehyksen arvo vahvistui. Nykyisin oppimiskokemusten välillä on oltava joustavuutta ja läpäisyvaikutusta. Tästä syystä politiikan on oltava johdonmukaista varhaiskasvatuksesta ja peruskoulutuksesta korkea-asteen ja ammatilliseen koulutukseen ja aikuiskoulutukseen saakka, millä osaltaan vaalitaan elinikäisen oppimisen periaatetta.
- ET 2020:n neljä strategista tavoitetta (ja nykyiset EU:n vertailuarvot) pidetään voimassa, koska ne muotoiltiin kattavalla ja tulevaisuuteen suuntautuvalla tavalla ET 2020:tä koskevissa neuvoston päätelmissä vuonna 2009, ja ne tarjoavat vankan perustan ET 2020 -toimille vuoteen 2020 saakka. Poliitiikan painopistettä on kuitenkin kohdistettava uudelleen siten, että siihen sisällytetään kiireelliset talouden ja työllisyyden haasteet ja koulutuksen rooli tasapuolisuuden ja osallistavuuden edistämiseksi sekä yhteisten eurooppalaisten arvojen, monikulttuuristen taitojen ja aktiivisen kansalaisuuden välittämisessä.
- ET 2020:lla on merkittävä vaikutus EU:n työpaikkojen, kasvun ja investointien kokonaisstrategiaan, myös eurooppalaiseen ohjauksijaksoon. Tässä suhteessa voitaisiin vahvistaa näyttöpohjaa ja vastavuoroista oppimista uudistushaasteiden yhteydessä sekä tarvittaessa kehyksen maakohtaista merkitystä.

Edellä esitettyjen haasteiden ja politiikkaa koskevien johtopäätösten valossa ja jotta ET 2020 voitaisiin sovittaa paremmin yhteen EU:n poliittisen toimeksiannon ja painopisteiden kanssa, tässä yhteisessä raportissa ehdotetaan, että unionin yhteistyötä ohjataan tässä kehyksessä vuoteen 2020 saakka, eli työskentelyjakso pidennetään kolmesta vuodesta viiteen vuoteen.

2. TULEVIEN PAINOPISTEIDEN VALINNAN MÄÄRITTÄVÄT PÄÄASIALLISET HAASTEET

Tässä luvussa esitellään tilanneselvityksen perusteella ja jäsenvaltioiden väliset erot huomioon ottaen Euroopan koulutusalan tärkeimmät kehitystulokset ja haasteet, jotka ovat johtaneet uusien **painopistealojen** ja **konkreettisten kysymysten** määrittelyyn vuoteen 2020 saakka ulottuvia jatkotoimia varten.

Uudet **painopistealat** ovat:

- Relevantit ja laadukkaat tiedot, taidot ja osaaminen, joita kehitetään osana elinikäistä oppimista, keskittyen työllistävyyteen, innovointiin ja aktiiviseen kansalaisuuteen tähtääviin oppimistuloksiin
- Osallistava koulutus, tasa-arvo, oikeudenmukaisuus, syrjimättömyys ja kansalaistaitojen edistäminen

⁽⁴⁾ OECD:n PISA-tulokset 2012: Excellence through equity.

⁽⁵⁾ Aikuisten osaamistutkimus: The Survey of Adult Skills: Implications for education and training policies in Europe (2013).

⁽⁶⁾ Niiden 18–24-vuotiaiden osuus väestöstä, jotka ovat suorittaneet vain peruskoulun tai sitä vähemmän eivätkä ole enää koulutuksen piirissä.

⁽⁷⁾ Korkea-asteen koulutuksen hyväksytysti suorittaneiden 30–34-vuotiaiden osuus (Eurostat).

- Avoin ja innovatiivinen koulutus ja täysimittainen siirtyminen digitaaliseen aikakauteen
- Vahva tuki opettajille, kouluttajille, koulun johtajille ja muulle opetushenkilöstölle
- Avoimuus sekä osaamisen ja tutkintojen tunnustaminen oppimiseen liittyvän ja työvoiman liikkuvuuden edistämiseksi
- Kestävä investointi, koulutusjärjestelmien laatu ja tehokkuus.

Painopistealat ja niihin liittyvät konkreettiset kysymykset on esitetty oheisessa liitteessä.

2.1 Oppimistulosten laatu ja relevanssi ovat osaamisen kehittämisessä keskeisiä

Perustietojen ja -taitojen alhainen taso Euroopassa vaikeuttaa talouden kehitystä ja rajoittaa merkittävästi henkilöiden ammatillisten, sosiaalisten ja henkilökohtaisten mahdollisuuksien toteuttamista. Työllistyvyyden, innovoinnin ja aktiivisen kansalaisuuden edistämiseksi ja pohjautuen elinikäisen oppimisen avaintaidoista vuonna 2006 annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston suositukseen perustaitojen olisi kuljettava rinnan muiden avaintaitojen ja asenteiden kanssa, joita ovat luovuus, yrittäjäyys ja aloitekyky, digitaaliset taidot⁽⁸⁾, vieraiden kielten osaaminen, kriittinen ajattelu, elektroninen lukutaito ja medialukutaito mukaan luettuina, sekä kasvavia aloja, kuten vihreää taloutta sekä digitaali- ja terveystaloutta koskevat taidot.

Kannustaminen laadukkaisiin oppimistuloksiin koko elämänkaaren ajan. Vaikka suurin osa jäsenvaltioista on ottanut käyttöön kattavia elinikäisen oppimisen strategioita, kaikkien olisi kehitettävä niitä ja varmistettava siirtymismahdollisuudet eri koulutusmuotojen ja -tasojen välillä sekä koulutuksesta työelämään. Tämä vaatii jatkuvaa koordinoitua ja kumppanuutta eri koulutusalojen sekä oppilaitosten ja keskeisten sidosryhmien välillä.

Varhaiskasvatus on lähtökohta ja yksi tehokkaimmista keinoista kohentaa avaintaitoja, mutta siihen kohdistuu kahtalainen haaste: saatavuuden laajentaminen ja laadun parantaminen. Palveluiden tarjoaminen alle 3-vuotiaille on erityisen ongelmallista joissakin maissa. Kuten jäsenvaltioiden asiantuntijoiden edellisellä työskentelyjaksolla kehittämissä varhaiskasvatuksen laatuopitteissa ehdotetaan, keskeisiin jatkotoimiin voisi sisältyä saatavuuden parantaminen siten, että keskitytään heikommassa asemassa oleviin henkilöihin, henkilöstön ammatillinen kouluttaminen ja tehokas hallinto, opetussuunnitelmat sekä rahoitus- ja valvontajärjestelmät.

Kaikki jäsenvaltiot **ovat ottaneet käyttöön toimenpiteitä, joiden tavoitteena on koulunkäynnin keskeyttämisen vähentäminen**, mutta nämä eivät aina muodosta kokonaisvaltaisia strategioita, joita edellytettiin vuoden 2011 neuvoston suosituksessa⁽⁹⁾, tai vastaavia näyttöön perustuvia toimintalinjoja. Asian ratkaiseminen vaatii pitkäaikaista sitoutumista ja monialaista yhteistyötä, jossa keskitytään oikeanlaiseen yhdistelmään ehkäisemistoimia, varhaista puuttumista ja korjaavia toimia. Koulunkäynnin keskeyttämisen vähentämistoimiin, joita toteutetaan kouluissa, olisi sisällytettävä yhteistyölähtöisiä ratkaisuja, vanhempien aktiivista osallistumista, kumppanuuksia ulkoisten sidosryhmien ja yhteisön kanssa, toimenpiteitä oppilaiden hyvinvoinnin tukemiseksi sekä laadukasta ohjausta ja neuvontaa, joilla varmistetaan, että kullakin oppilaalla on yhdenvertaiset mahdollisuudet saada korkeatasoista koulutusta, osallistua siihen ja hyötyä siitä ja että kaikki oppijat voivat saavuttaa täyden potentiaalinsa.

Korkea-asteen koulutusjärjestelmien pitäisi edistää osaamistaloutta ja vastata yhteiskunnan tarpeisiin. Korkea-asteen koulutuksella olisi vastattava tehokkaasti muuttuvan yhteiskunnan ja työmarkkinoiden vaatimuksiin, parannettava Euroopan osaamis pohjaa ja inhimillistä pääomaa sekä vahvistettava sen panosta talouskasvuun. Näiden tavoitteiden saavuttamiseksi korkea-asteen koulutuksella olisi varmistettava, että nykyaikaistamisessa keskitytään koulutuksen, tutkimuksen, innovoinnin ja työllisyyden väliseen yhteisvaikutukseen, luomalla yhteyksiä korkea-asteen oppilaitosten ja paikallisen ympäristön ja alueiden välille, noudattamalla innovatiivisia toimintamalleja, joilla parannetaan opetussuunnitelmien relevanssia muun muassa tieto- ja viestintätekniikan (TVT) avulla, helpottamalla siirtymistä työelämään ja tehostamalla kansainvälistä yhteistyötä. Keskeyttämistason alentaminen ja valmistuneiden määrän lisääminen erityisesti heikommassa asemassa olevien ryhmien keskuudessa on edelleen haaste monille jäsenvaltioille. Etusijalla on kuitenkin tarve varmistaa, että kaikki korkeakoulutuksen muodot antavat opiskelijoille relevantit ja korkeatasoiset tiedot, taidot ja osaamisen, jotka valmistavat heitä tulevalle uralle. Korkeakoulutuksen on myös autettava valmistamaan opiskelijoita aktiiviseen kansalaisuuteen, joka perustuu avoimeen asenteeseen ja kriittiseen ajatteluun, sekä tuettava itsensä kehittämistä ja toimittava kaikin tavoin tiedon välittäjänä ja tuottajana.

⁽⁸⁾ Digitaalisten taitojen oppimisessa ja hankkimisessa on kyse muustakin kuin puhtaasti tietoteknisistä taidoista, ja siihen kuuluu tietoteknisten taitojen, mukaan lukien koodaus, käyttö turvallisesti, yhteistyöperusteisesti ja luovasti.

⁽⁹⁾ Yhdistynyt kuningaskunta äänesti tätä suositusta vastaan.

Ammatillisella koulutuksella on keskeinen rooli tarvittavan osaamisen kehittämisessä. Ammatillisesta koulutuksesta valmistuneiden työllisyysaste on jo nyt hyvä useimmissa jäsenvaltioissa. Tämä on myös niiden toimenpiteiden ansiota, joiden tavoitteena on parantaa ammatillisen koulutuksen tuloksia, laatua ja houkuttelevuutta ja joihin ryhdyttiin kaudella 2011–2014 Bruggen julkilausumassa (2010) määriteltyjen tavoitteiden toteuttamiseksi Kööpenhaminan prosessin puitteissa. Lisää uudistuksia on odotettavissa 22. kesäkuuta 2015 annetussa Riian julkilausumassa määriteltyjen keskipitkän aikavälin tavoitteiden mukaisesti (ks. liite). Tarvittavan osaamisen kehittämiseen olisi pyrittävä edistämällä entistä enemmän työssä tapahtuvan oppimisen kaikkia muotoja, kuten harjoittelua, oppisopimuskoulutusta sekä harjoittelu- ja opiskelujaksoja yhdistävää koulutusta, vahvistamalla eurooppalaista oppisopimusyhteenliittymää, kehittämällä edelleen kumppanuuksia kaikkien sidosryhmien kanssa paikallisella, alueellisella ja kansallisella tasolla ja parantamalla osaamistarpeiden ennakointia. Samanaikaisesti olisi vahvistettava ammatillisen koulutuksen opettajien, kouluttajien ja ohjaajien perus- ja täydennysvaiheen ammatillista kehittämistä esimerkiksi yritysharjoittelulla, jotta pysyttäisiin mukana alan kehityksessä.

Aikuiskoulutus osaamisen kehittämisen, uudelleen koulutuksen, aktiivisen kansalaisuuden ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden pohjana. Viimeaikaisissa tutkimuksissa ⁽¹⁰⁾ on osoitettu, että aikuisilla perustaitojen tason matala, ja kun tämä yhdistyy siihen, miten globalisaatio vaikuttaa osaamistarpeisiin ja korkeaan työttömyysasteeseen, uudistetun eurooppalaisen aikuiskoulutusohjelman täytäntöönpanoa on vahvistettava. Painopisteisiin olisi kuuluttava tehokkaampi hallinnointi, tarjonnan ja osallistumisen huomattava lisääminen, joustavampi tarjonta, laajempi saatavuus, tarkempi seuranta ja parempi laadunvarmistus (ks. liite). Aikuiskoulutus tarjoaa hiljattain saapuneille muuttajille ja muuttajataustaisille ihmisille mahdollisuuden lisä- tai uudelleen koulutukseen ja lisää heidän mahdollisuuksiaan vakiinnuttaa paikkansa työmarkkinoilla ja integroitua yhteiskuntaan.

2.2 Koulutus on tärkeää sosiaalisen yhteenkuuluvuuden, tasa-arvon, syrjimättömyyden ja kansalaistaitojen edistämiseksi

Eriarvoisuus on korkeimmillaan 30 vuoteen useimmissa Euroopan valtioissa ja OECD-maissa. Tällä on kielteinen vaikutus koulutustuloksiin, koska sosioekonominen rakenne näkyy usein koulutusjärjestelmissä. Sukupolvesta toiseen jatkuvan alhaisen koulutustason kierteen katkaisemisen on oltava siksi etusijalla. Useimmat jäsenvaltiot ovat pyrkineet helpottamaan heikommassa asemassa olevien opiskelijoiden koulutukseen pääsyä. Edelleen esiintyy kuitenkin merkittävä koulutuksellinen kuilu, ja laadukkaan koulutuksen saatavuus alkaen varhaiskasvatuksesta, on edelleen haaste monissa osissa EU:ta. Tarvitaan tehokkaita toimia, joissa huomioidaan erilaisuus sen kaikissa muodoissa ja joilla tarjotaan osallistavaa koulutusta kaikille oppijoille keskittyen heikommassa asemassa oleviin ryhmiin, kuten oppijoihin, joilla on erityistarpeita, hiljattain saapuneisiin muuttajiin, muuttajataustaisiin ihmisiin ja romaneihin. Nuorisotakuu olisi otettava täysimittaisesti käyttöön (esim. työmarkkinoille sijoittuminen, oppisopimuskoulutus ja toisen mahdollisuuden tarjoava koulutus).

On puututtava koulutuksessa esiintyvään sukupuolten väliseen kuiluun, joka perustuu myös siihen, että sukupuoliteoreotyytiat elävät edelleen, ja käsiteltävä sukupuolieroja koulutusvalinnoissa. Kiusaamista, ahdistelua ja väkivaltaa, myöskään sukupuoleen liittyvää, ei voida hyväksyä oppimisympäristössä. Oppilaitoksille sekä opettajille, kouluttajille, koulun johtajille ja muulle opetushenkilöstölle on annettava välineitä ja tukea, jotta oppijat voivat saada oppimisympäristössään kokemuksen osallisuudesta, tasa-arvosta, oikeudenmukaisuudesta, syrjimättömyydestä ja demokraattisesta kansalaisuudesta. Avoimille oppimisympäristöille, kuten julkisille kirjastoille, avoimille aikuiskoulutuskeskuksille ja avoimille yliopistoille, olisi annettava resursseja sosiaalisen osallisuuden lisäämiseksi.

Opetusministerien 17. maaliskuuta 2015 antamassa Pariisin julistuksessa vaadittiin kaikilla tasoilla toteutettavia toimia, joilla vahvistetaan koulutuksen roolia kansalaisuuden sekä vapauden, suvaitsevaisuuden ja syrjimättömyyden yhteisten arvojen edistämiseksi, sosiaalisen yhteenkuuluvuuden vahvistamisessa sekä autetaan nuoria kehittymään vastuullisiksi, ennakkoluulottomiksi ja aktiivisiksi monimuotoisen ja osallisuutta edistävän yhteiskunnan jäseniksi ⁽¹¹⁾. Koulutus on syrjäytymisen ja radikalisoitumisen ehkäisyn ja torjunnan kannalta tärkeää. Julistuksen jatkotoimenpiteet ovat keskeinen painopiste uudella työjaksolla. Niitä toteutetaan yhteisen analyysin, vertaisoppimisen, kokousten ja hyvien käytäntöjen levittämisen muodossa, ja konkreettisia toimenpiteitä tuetaan Erasmus+ -ohjelman rahoituksella julistuksessa

⁽¹⁰⁾ Ks. erityisesti osana PIAAC-ohjelmaa (Programme for the International Assessment of Adult Competencies) tehty OECD:n aikuisten osaamistutkimus.

⁽¹¹⁾ Epävirallinen koulutus on tärkeää edistettäessä nuorten sosiaalista ja demokraattista osallistumista. Tämä on EU:n nuorisotalan yhteistyöpuitteiden painopiste (EU:n nuorisoraportti 2015).

määriteltyjen neljän alan mukaisesti: i) sen varmistaminen, että lapset ja nuoret omaksuvat sosiaalisia taitoja, kansalaistaitoja ja monikulttuurisia taitoja, edistämällä demokraattisia arvoja ja perusoikeuksia, sosiaalista osallisuutta ja syrjimättömyyttä sekä aktiivista kansalaisuutta ii) kriittisen ajattelun ja medialukutaidon edistäminen iii) heikommassa asemassa olevien lasten ja nuorten koulutuksen edistäminen iv) kulttuurienvälisen vuoropuhelun edistäminen kaikissa oppimisen muodoissa yhteistyössä muiden asianomaisten poliitikkojen ja sidosryhmien kanssa.

Nykyinen muuttovirtojen suuntautuminen Eurooppaan vahvistaa edellä mainittujen toimenpidealojen merkitystä. Taustaltaan erilaisten ihmisten saapuminen asettaa haasteen koulutusosalalle ja sen sidosryhmille kaikkialla Euroopassa. EU-maihin jäävien muuttajien integroituminen koulutukseen on heille ratkaiseva askel kohti sosiaalista osallisuutta, työllistävyyttä, ammatillisten mahdollisuuksien ja itsensä toteuttamista sekä aktiivista kansalaisuutta. Tässä yhteydessä ensisijaisena painopisteenä on helpottaa isäntämaan kielen tai kielten tehokasta oppimista. Lisäksi muuttajien onnistunut integrointi riippuu myös opettajien, kouluttajien, koulun johtajien ja muun opetushenkilöstön jäsenten, oppijoiden ja vanhempien kulttuurienvälisen osaamisen kehittämisestä, jotta he olisivat valmiimpia kohtaamaan monikulttuurista erilaisuutta oppimisympäristössä. Muuttoliikkeen eurooppalainen ulottuvuus korostaa sen merkitystä, että jäsenvaltioita tuetaan täysimääräisesti niiden integrointitoimissa esimerkiksi sisällyttämällä näihin toimiin yhteisen analyysin, vertaisoppimista, kokouksia ja hyvien käytäntöjen levittämistä.

2.3 Relevantti ja laadukas oppiminen edellyttää ...

Innovatiivisten opetusmenetelmien aktiivisempaa käyttöä sekä välineitä digitaalisten taitojen kehittämiseen: Koulutuksessa voidaan – kaikilla tasoilla – hyötyä sellaisten perusteellisesti testattujen innovatiivisten pedagogisten käytäntöjen ja oppimateriaalien käyttöönotosta, jotka ovat osoittautuneet konkreettisesti soveltuviksi erilaisten oppijoiden osallistavaan ja aktiiviseen oppimiseen. Useat jäsenvaltiot ovat ilmoittaneet aloitteista, joilla lisätään opettajien ja oppijoiden digitaalisia taitoja, ja kolmasosa on ottanut käyttöön kansallisia strategioita koulutuksen digitalisoimiseksi. Merkittäviä haasteita on kuitenkin edelleen. Yhteiskunnat ovat yhä digitaalisempia, mikä lisää digitaalisten taitojen tarvetta. Koulutuksen on vastattava tähän tarpeeseen, joka edellyttää investointeja infrastruktuuriin, organisaatiota koskevaa muutosta, digitaalisia laitteita sekä opettajien, kouluttajien, koulun johtajien ja muun opetushenkilöstön jäsenten digitaalisia taitoja samoin kuin digitaalisten (ja avointen) koulutusresurssien ja laadukkaiden opetusohjelmistojen kehittämistä. Koulutusalan olisi hyödynnettävä uuden tieto- ja viestintätekniikan kehitystä ja otettava käyttöön innovatiivisia ja aktiivisia opetusmenetelmiä, jotka pohjautuvat osallistaviin ja hankeperusteisiin menetelmiin. Avoimet oppimisympäristöt – kuten julkiset kirjastot, avoimet aikuiskoulutuskeskukset ja avoimet yliopistot – voivat edistää koulutusalojen keskinäistä yhteistyötä myös, kun kyse on heikommassa asemassa olevista oppijoista.

Vahva tuki opettajille, kouluttajille, koulun johtajille ja muille opetushenkilöstön jäsenille, jotka ovat keskeisessä asemassa oppijoiden menestyksen ja koulutuspolitiikan täytäntönnäpön varmistamisessa: Monet jäsenvaltiot ilmoittavat toimenpiteistä, joilla parannetaan opettajankoulutusta, ja painottavat, että opettajien ja kouluttajien ammatillisen perus- ja jatkokoulutuksen on oltava tarkoitukseensa sopivaa, ja sen on katettava asiasisältö, pedagogiikka ja käytäntö. Luotettavaan tutkimukseen ja käytäntöön perustuvan vahvan pedagogisen osaamisen ja pätevyuden tarjoaminen koulutuksen kaikilla tasoilla ja kaikilla aloilla työskentelevälle henkilöstölle on edelleen asetettava etusijalle. Opettajia olisi koulutettava ottamaan huomioon oppijoiden yksilölliset tarpeet ja näiden yhä moninaisempi sosiaalinen, kulttuurinen, taloudellinen ja maantieteellinen tausta, ehkäisemään koulunkäynnin keskeyttämistä ja käyttämään innovatiivisia opetusmenetelmiä ja tieto- ja viestintätekniikan välineitä parhaalla mahdollisella tavalla, ja heidän olisi saatava uransa alussa perehdyttämistukea.

Henkilöstöpula heikentää yhä enemmän laadukasta opetusta monissa maissa, ja kiinnostus opettajan uraan on laskussa. Siksi jäsenvaltioiden olisi toteutettava toimenpiteitä opettajan ammatin houkuttelevuuden lisäämiseksi ja aseman parantamiseksi⁽¹²⁾. Tarvitaan kattavia pitkän aikavälin politiikkatoimia, joilla varmistetaan, että valitaan pätevimmat hakijat, joilla on erilaiset taustat ja erilaista kokemusta, ja että opettajilla on houkuttelevia mahdollisuuksia urakehitykseen myös siksi, että ammatin vahvaa sukupuolisidonnaista painotusta saataisiin tasattua.

Oppimiseen liittyvän liikkuvuuden helpottaminen kaikilla tasoilla: Ensimmäinen liikkuvuuden tulostaulu (2014), joka laadittiin vuonna 2011 annetun oppimiseen liittyvää liikkuvuutta koskevan neuvoston suosituksen jatkotoimena, osoittaa, että oppimiseen liittyvä liikkuvuus vaihtelee huomattavasti jäsenvaltioiden välillä, ja tiedon, opiskelijoiden tuen ja opintosuoritusten tunnustamisen osalta esiintyy yhä merkittäviä esteitä. Avoimuutta, laadunvarmistusta sekä osaamisen ja tutkintojen validointia ja tunnustamista koskevia toimia on seurattava ja jatkettava. Liikkuvuutta koskevaa näyttöön perustuvaa seurantaa varten tarvitaan parempaa tietoa.

Korkea-asteen ja ammatillisen koulutuksen kansainvälistymisen tukeminen on jatkossakin etusijalla. Tähän voisi sisältyä maailman muiden alueiden kanssa tehtävä poliittinen yhteistyö, joka koskee laadunvarmistusta ja oppimistulosten edistämistä, strategisten kumppanuuksien ja yhteisten kurssien kehittämistä, opiskelijoiden, henkilöstön ja tutkijoiden liikkuvuuden edistämistä sekä työtä EU:n ulkopuolella hankittujen tutkintojen hyödyntämisen helpottamiseksi.

⁽¹²⁾ Ks. tutkimus poliittisista toimista opettajan ammatin houkuttelevuuden parantamiseksi, Euroopan komissio (2013).

EU:n tutkintojen avoimuutta ja tunnustamista koskevien välineiden vahvistaminen ja yksinkertaistaminen sekä niiden välisen synergian lisääminen: Tutkintojen avoimuutta ja tunnustamista koskevat välineet ovat välttämättömiä liikkuvuuden, työllistävyyden ja elinikäisen oppimisen kannalta. Joitakin niistä, esimerkiksi Euroopassa, käytetään laajasti. Useimmat jäsenvaltiot ovat laatineet avoimuuden lisäämiseksi kansallisia tutkintojen viitekehyksiä (NQF), jotka vastaavat eurooppalaista tutkintojen viitekehystä (EQF). Useat jäsenvaltiot ovat panneet täytäntöön ammatillisen koulutuksen opintosuoritusten eurooppalaisen siirtojärjestelmän (ECVET), ammatillisen koulutuksen laadunvarmistuksen eurooppalaisen viitekehysten (EQAVET) ja eurooppalaisen korkeakoulutusalueen tutkintokehysten (QF-EHEA).

Lisätoimilla olisi edistettävä epävirallisen ja arkioppimisen validoimista sekä helpotettava tutkintojen avoimuutta ja vertailtavuutta kaikkialla Euroopassa. Vasta tulleiden muuttajien kohdalla olemassa olevat avoimuusvälineet voisivat lisäksi parantaa EU:n ulkopuolella hankittujen tutkintojen tuntemusta EU:ssa ja päinvastoin. Asianmukaisella tunnustamisella ja validoinnilla voidaan tukea avointen ja innovatiivisten opetusmenetelmien, mukaan lukien digitaalitekniologiaa hyödyntävät menetelmät, käyttöönottoa.

Jatkotoimissa olisi myös keskityttävä EQF- ja NQF-viitekehysten tehokkaampaan toimeenpanoon sekä EQF:n kehittämiseen edelleen tutkintojen avoimuuden ja vertailtavuuden lisäämiseksi. EQF- ja NQF-viitekehysten hyödyntäminen voi tukea nykyisiä tunnustamiskäytäntöjä ja näin helpottaa tunnustamisprosessia.

Saavutettavuuden varmistamiseksi erityistä huomiota olisi alustavan vaikutusarvioinnin jälkeen kiinnitettävä myös EU:n nykyisten suurelle yleisölle tarkoitettujen välineiden, kuten osaamiseen ja tutkintoihin liittyvien välineiden, portaalien ja muiden palvelujen, yksinkertaistamiseen ja järjeistämiseen.

Investointivajeen täyttäminen: Tehokas investoiminen laadukkaaseen koulutukseen on kestävä kasvun lähde. Kriisistä lähtien julkiset määrärahat ovat kuitenkin olleet tiukassa, ja useat jäsenvaltiot ovat leikanneet reaaliääräisiä koulutusmenojaan. Tämä viittaa siihen, että jäsenvaltioita on tuettava sellaisten uudistusten suunnittelussa, joilla tarjotaan laadukasta koulutusta tehokkaammin, laajassa yhteiskunnallisessa kontekstissa. Euroopan investointiohjelma, Erasmus+, Euroopan rakenne- ja investointirahastot, muun muassa nuorisotyöllisyysaloite ja Horisontti 2020, voivat auttaa edistämään investointeja ja tukemaan ET 2020:n politiikan painopisteitä sekä varmistamaan samalla vahvat yhteydet toimintalinjoihin.

3. HALLINTOTAPA JA TYÖSKENTELYMENETELMÄT

Vuoden 2012 yhteisen raportin jälkeen ET 2020:n hallinto on parantunut erityisesti, koska on vahvistettu näytön keräämistä (koulutuksen seurantakatsaus) sekä työryhmien toiminnallista luonnetta ja kehitetty keskeisten sidosryhmien välisen säännöllisen vaihdon foorumeja, kuten koulutus- ja nuorisofoorumi. Tilanneselvitys osoittaa, että seuraavaa työjaksoa koskevasta lähestymistavasta ollaan yksimielisiä seuraavissa kohdin:

- **Vahva analyttinen näyttö ja edistymisen seuranta** ovat välttämättömiä ET 2020 -kehysten tehokkuudelle, ja niistä huolehditaan yhteistyössä Eurostatin, Eurydice-verkon, Cedefopin, OECD:n ja muiden järjestöjen kanssa.
- **Raportoinnin** selkeyttäminen ja **järjeistäminen** ET 2020 -kehyksessä on ensisijaista, ja sitä tuetaan pidentämällä työjakso viiteen vuoteen. Analyttisiä, päivitettyjä faktoja ja lukuja hyödynnetään optimaalisesti esimerkiksi Eurydice-verkon ja Cedefopin (ReferNet) kautta. Lisäksi koulutuksen seurantakatsauksen maakohtaisissa luvuissa otetaan huomioon myös päivitetty kansalliset tiedot, jos ne ovat menetelmällisesti luotettavia.
- **Tiiviimmät yhteydet koulutuksen, yritysten ja tutkimuksen välillä sekä työmarkkinaosapuolten ja kansalaisyhteiskunnan osallistuminen** vahvistavat ET 2020:n vaikutusta ja koulutusjärjestelmien merkitystä Euroopan innovointivalmiuksien lisäämisessä. Horisontti 2020 -ohjelmaan kuuluvat osaamisyhteistyöliittymät, Erasmus+ -ohjelman alakohtaiset taitoyhteistyöliittymät, Marie Skłodowska-Curie -toimet sekä Euroopan innovaatio- ja teknologiainstituutti ovat tässä suhteessa suunnannäyttäjiä. Osallistumista sidosryhmiin edistetään myös koulutus- ja nuorisofoorumin, Euroopan korkeakoulu- ja yritysfoorumin, ammatillisen koulutuksen ja yritysalamien foorumin sekä aihekohtaisten foorumeiden välityksellä jäsenvaltioissa. Yhteistyötä Euroopan kansalaisyhteiskunnan ja Euroopan tason työmarkkinaosapuolten kanssa jatketaan, jotta niiden asiantuntemusta ja niiden tarjoamia vaikutusmahdollisuuksia voidaan hyödyntää optimaalisesti.

ET 2020 -välineet ovat osoittautuneet toimiviksi, mutta niiden vaikutus ei ole aina ollut tehokasta kansallisella tasolla, mikä johtuu toimintojen synkronoinnin puutteesta ja riittämättömästä tietojen levittämisestä sekä siitä, että kansallisella tasolla ollaan huonosti perillä tulosten käyttökelpoisuudesta. ET 2020 -välineitä vahvistetaan:

- Komissio valmistele yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa (mukaan lukien neuvoston kolme peräkkäistä puheenjohtaja-valtiota) ET 2020 -toimintojen avoimuuden ja johdonmukaisuuden parantamiseksi **ET 2020:n alustavan, säännöllisesti päivitettävän työsuunnitelman**. Se antaa selkeän yleiskuvan keskeisistä toiminnoista ja vertaisoppimis-tapahtumista, joita on suunniteltu johtavien virkamiesten epävirallisia kokouksia varten (perus-, ammatillisesta ja korkea-asteen koulutuksesta vastuussa olevien johtajien kokoukset (pääjohtajien kokoukset) sekä koulutusta käsittelevän korkean tason ryhmän kokoukset, ET 2020 -työryhmät, EQF:ää käsittelevä neuvoa-antava ryhmä sekä indikaattoreja ja vertailuarvoja käsittelevä pysyvä työryhmä).
- Vuodesta 2016 lähtien liitteessä lueteltuja ET 2020:n **konkreettisia kysymyksiä** käsittelevät uuden sukupolven **työryhmät** ⁽¹³⁾. Komissio ehdottaa niille toimeksiantoa, jota mukautetaan jäsenvaltioiden erityisesti koulutuskomitean kautta esittämien huomautusten perusteella. Ryhmät raportoivat säännöllisesti asianomaisille johtavien virkamiesten epävirallisille ryhmille (pääjohtajien kokoukset ja koulutusta käsittelevä korkean tason ryhmä), jotka antavat ohjausta, sekä koulutuskomitealle, joka välittää asiaankuuluvat tulokset neuvostolle. Innovatiivisia työmenetelmiä edistetään ja ryhmien tuloksia levitetään paremmin, jotta tiedonjako olisi tehokasta ja jatkotoimenpiteet helpompia toteuttaa.
- **ET 2020:n vertaisoppimisen toimintoja**, joita toteutetaan yleensä työryhmissä, vahvistetaan, ja niiden avulla samanlaisten poliittisten haasteiden edessä olevat jäsenvaltiot voivat työskennellä ryhmittäin. Yhteisen raportin 2012 täytäntöönpanon puitteissa vapaaehtoiselta pohjalta järjestetyt, maakohtaisiin haasteisiin keskittyvät **vertaisarvioinnit** ovat osoittautuneet hyödyllisiksi pääjohtajien epävirallisten tapaamisten yhteydessä, mutta ne vaativat enemmän valmistelua ja interaktiivista vuoropuhelua. Räättälöityä **vertaisneuvontaa** voidaan myös käyttää tukemaan tiettyä kansallista uudistusohjelmaa ⁽¹⁴⁾.
- **Hyvien toimintatapojen** ja saatujen kokemusten **levittämistä**, käyttäen tapauksen mukaan kansainvälistä näyttöä, edistetään teematapahtumilla, politiikkaoppimiseen liittyvällä kokemustenvaihdolla ja kaikenlaisilla koulutuksessa hyvin toimiviin toimenpiteisiin liittyvillä tietämyksen siirron ja vaihdon järjestelyillä. Sen helpottamiseksi, että koulutusalan sidosryhmät omaksuisivat tehokkaasti tiettyjä keskeisiä ET 2020:n tuloksia, erityistä huomiota kiinnitetään olennaisten viestien levittämiseen EU:n virallisilla kielillä silloin, kun resurssit sen mahdollistavat. Lisäksi viestien levittämistä koskevat järjestelyt sisällytetään ET 2020 -työryhmien toimeksiantoihin, ja ne otetaan huomioon säännöllisesti päivitettävässä työsuunnitelmassa.
- **Koulutuksen seurantakatsausta**, joka tehdään samanaikaisesti eurooppalaisen ohjausjakson kanssa ja joka tarjoaa ajantasaista aihe- ja maakohtaista näyttöä, hyödynnetään järjestelmällisesti sekä neuvoston että Euroopan parlamentin poliittisten keskustelujen pohjana käsiteltäessä koulutuksen haasteita ja uudistuksia.
- **Erasmus+ -ohjelman** mahdollisuuksia lisätä ET 2020:n välineiden vaikutusta hyödynnetään perusteellisesti, mukaan lukien politiikkakokeilujen valmistelun vakiinnuttaminen työryhmien tehtäväksi ja huippuhankkeista kerätyn näytön käyttö.
- Vuoden 2012 yhteisen raportin jatkotoimena on otettu myönteisiä askeleita työllisyyskomitean kanssa koulutuskysymyksissä tehtävän yhteistyön edistämiseksi. Vielä on kuitenkin mahdollista tutkia tapoja tämän suhteen parantamiseksi ja jäsentämiseksi esimerkiksi kannustamalla käymään lisää näyttöön perustuvaa keskustelua inhimilliseen pääomaan liittyvistä kysymyksistä TSTK-neuvoston 9. maaliskuuta 2015 antamien päätelmien mukaisesti.
- Yhteistyön lisääminen niin koulutus-, nuoriso-, kulttuuri- ja urheiluneuvoston kuin muidenkin neuvoston kokoonpanojen kanssa.

⁽¹³⁾ Nämä työryhmät, jotka komissio alun perin perusti Koulutus 2010 -työohjelman yhteydessä koulutusalan avoimen koordinoitimenetelmän täytäntöön panemiseksi, tarjoavat foorumin tämän alan parhaiden käytäntöjen vaihtamiselle. Niissä jäsenvaltioiden asiantuntijat kokoontuvat yhteen vapaaehtoiselta pohjalta.

⁽¹⁴⁾ Vertaisneuvonta on väline, joka kokoaa yhteen vapaaehtoiselta ja avoimelta pohjalta pienimuotoisen kokoonpanon samalla alalla työskenteleviä henkilöitä kansallisista hallinnoista antamaan tukea maalle, jossa on käynnissä toimintapolitiikan huomattava kehittämisprosessi. Sen on tarkoitus ulottaa pelkkää tiedonjakoa pidemmälle ja tarjota foorumi ratkaisujen löytämiseksi kansallisiin haasteisiin osallistumiseen kannustavassa työpajassa.

LIITE

EUROOPPALAISEN KOULUTUSYHTEISTYÖN PAINOPISTEALAT

Väliarvioinnissa vahvistettiin, että seuraavat neljä ET 2020:n **strategista tavoitetta**, jotka neuvosto asetti vuonna 2009, ovat relevantteja:

1. tehdään elinikäisestä oppimisesta ja liikkuvuudesta todellisuutta
2. parannetaan koulutuksen laatua ja tehokkuutta
3. edistetään tasapuolisuutta, sosiaalista yhteenkuuluvuutta ja aktiivista kansalaisuutta
4. edistetään luovuutta, innovointia ja yrittäjyyttä kaikilla koulutusasteilla.

Näiden strategisten tavoitteiden tilanneselvityksessä korostettiin jäsenvaltioiden yhteistä tavoitetta tehostaa nykyisiä toiminnan painopistealoja. Jäljempänä olevassa taulukossa ehdotetaan *painopistealojen* vähentämistä 13:sta kuuteen, joista kukin voi edistää yhtä tai useampaa strategista tavoitetta, vuoteen 2020 ulottuvalla ajanjaksolla täysin johdonmukaisesti EU:n yleisten poliittisten painopisteiden kanssa ja niitä edistään.

Taulukon painopistealat on jäsennelty *konkreettisiksi kysymyksiksi*. Tällä vastataan neuvoston pyyntöön esittää aiheet konkreettisemmin tulevaa toimintaa varten. Näitä aloja seurataan ET 2020:n työmenetelmillä ja sen välineillä; ne i) ovat jäsenvaltioille yhteisiä haasteita ja ii) niihin puuttumisesta unionin tasolla saadaan lisäarvoa. Nämä *konkreettiset kysymykset* muodostavat seuraavan sukupolven ET 2020 -työryhmien toimeksiantojen pohjan.

Jäsenvaltiot valitsevat omien painopistealojensa mukaisesti ne alat ja kysymykset, joihin ne haluavat osallistua yhteistyön puitteissa.

Painopistealat	Konkreettiset kysymykset
<p>1 Relevantit ja laadukkaat tiedot, taidot ja osaaminen, joita kehitetään osana elinikäistä oppimista, keskittyen työllistävyyteen, innovointiin, aktiiviseen kansalaisuuteen ja hyvinvointiin tähtääviin oppimistuloksiin</p>	<p>i. Kohdennettujen poliitikkojen tehostaminen perustaidoissa, joihin kuuluu kieli- ja lukutaito, matematiikka, luonnontieteet ja digitaalinen lukutaito, heikosti suoriutuvien osuuden vähentämiseksi kaikkialla Euroopassa</p> <p>ii. Laaja-alaisten ja avaintaitojen kehittämisen vahvistaminen elinikäisen oppimisen avaintaitoja koskevan viitekehyksen mukaisesti ja erityisesti digitaalisten taitojen, yrittäjyyttä koskevien valmiuksien ja kielellisen taidon vahvistaminen</p> <p>iii. Sellaisten elinikäistä oppimista koskevien strategioiden uudelleenikäynnistäminen ja jatkaminen, joilla vastataan siirtymävaiheisiin koulutuksessa ja joilla edistetään laadukkaan ohjauksen avulla siirtymistä ammatilliseen koulutukseen, korkea-asteen koulutukseen ja aikuiskoulutukseen sekä siirtymistä niiden välillä, mukaan lukien epävirallinen ja arkioppiminen sekä siirtymisen koulutuksesta työelämään</p> <p>iv. Laadukkaan ja edullisen varhaiskasvatuksen yleisen ja tasapuolisensaatavuuden edistäminen erityisesti heikommassa asemassa olevien osalta ja tämän alan laatu- ja eettisten kriteerien edistäminen</p> <p>v. Koulunkäynnin keskeyttämisen vähentäminen tukemalla kouluissa toteutettavia strategioita, jotka perustuvat osallistavaan oppijakeskeiseen näkemykseen koulutuksesta ja toisen mahdollisuuden antamiseen, korostamalla tehokasta opiskeluympäristöä ja opetusmenetelmiä</p> <p>vi. Korkea-asteen koulutuksen työmarkkinarelevanssin ja yhteiskunnallisen merkityksen edistäminen muun muassa siten, että hankitaan paremmin tietoa työmarkkinoiden tarpeista ja tuloksista ja ennakoidaan ne paremmin, esimerkiksi seuraamalla vastavalmistuneiden urakehitystä, kannustamalla opetussuunnitelmien kehittämiseen, työpaikalla tapahtuvan oppimisen lisäämiseen sekä laitosten ja työnantajien välisen yhteistyön tehostamiseen</p>

Painopistealat	Konkreettiset kysymykset
	<p>vii. Riian julkilausumassa määriteltyjen keskipitkän aikavälin tavoitteiden (ks. liite 2) täytäntöönpano ammattillisessa koulutuksessa (ks. yksityiskohdat tekstin lopussa) ja eurooppalaisen oppisopimusyhteenliittymän vahvistaminen sekä työmarkkinoiden osaamistarpeiden ennakoinnin parantaminen</p> <p>viii. Uudistetun eurooppalaisen aikuiskoulutusohjelman täytäntöönpano (ks. yksityiskohdat tekstin lopussa)</p>
<p>2 Osallistava koulutus, tasa-arvo, oikeudenmukaisuus, syrjimättömyys ja kansalais-taitojen edistäminen</p>	<p>i. Oppijoiden yhä suurempaan moninaisuuteen vastaaminen ja laadukkaaseen ja osallistavaan yleiseen koulutukseen pääsyn varmistaminen kaikille oppijoille, myös heikommassa asemassa oleville ryhmille, kuten erityistarpeille oppijoille, hiljattain saapuneille muuttajille, muuttajataustaisille ja romaneille, sekä syrjinnän, rasmin, segregaaion, kiusaamisen (ml. verkkokiusaamisen), väkivallan ja stereotyyppien torjuminen</p> <p>ii. Koulutuksessa esiintyvään sukupuolten väliseen kuiluun sekä naisten ja miesten epätasa-arvoisiin mahdollisuuksiin puuttuminen sekä sukupuolten välisen tasapainon edistäminen koulutusvalinnoissa</p> <p>iii. Opiskelu- ja työskentelykielen tai -kielten tehokkaan omaksumisen helpottaminen muuttajien keskuudessa virallisen ja epävirallisen oppimisen avulla</p> <p>iv. Kansalaisvaikuttamisen, kulttuurienvälisen ja sosiaalisten taitojen, keskinäisen yhteisymmärryksen ja kunnioituksen sekä itselle kuuluvien demokraattisten arvojen ja perusoikeuksien tiedostamisen edistäminen kaikilla koulutuksen tasoilla</p> <p>v. Kriittisen ajattelun sekä verkko- ja medialukutaitojen edistäminen</p>
<p>3 Avoin ja innovatiivinen koulutus ja täysimittainen siirtyminen digitaaliseen aikakauden</p>	<p>i. Innovatiivisten ja aktiivisten opetusmenetelmien, kuten tieteidenvälisen opetus- ja yhteistyömenetelmien potentiaalin tarkempi kartoittaminen, millä edistetään asianmukaisen ja korkean tason osaamisen kehittämistä ja samalla edistetään esimerkiksi heikommassa asemassa olevien ja vammaisten oppijoiden osallistavaa koulutusta</p> <p>ii. Yhteistyön edistäminen kannustamalla oppijoiden, opettajien, kouluttajien, koulun johtajien ja muiden opetushenkilöstön jäsenten, vanhempien ja laajemman paikallisyhteisön, kuten kansalaisyhteiskunnan, työmarkkinaosapuolten ja yritysten osallistumista</p> <p>iii. Synergian lisääminen koulutuksen, tutkimuksen ja innovaatiotoiminnan välillä kestävän kasvun näkökulmasta ja korkeakoulujen kehityksen perusteella keskittyen entistä enemmän ammattilliseen koulutukseen ja peruskouluihin</p> <p>iv. Tieto- ja viestintäteknikan käytön edistäminen, jotta koulutuksen laatua ja tarkoituksenmukaisuutta voidaan parantaa kaikilla tasoilla</p> <p>v. Avointen ja digitaalisten koulutusresurssien sekä opetusmenetelmien saatavuuden ja laadun tehostaminen kaikilla koulutustasoilla yhteistyössä Euroopan avoimen lähdekoodin yhteisöjen kanssa</p> <p>vi. Digitaalisten taitojen kehittämiseen vastaaminen kaikilla oppimisen tasoilla, myös epävirallisessa ja arkioppimisessa, vastauksena digitaaliseen valankumoukseen</p>
<p>4 Vahva tuki opettajille, kouluttajille, koulun johtajille ja muulle opetushenkilöstölle</p>	<p>i. Parhaiden ja sopivimpien opettajan ammattiin hakevien rekrytoinnin, valinnan ja perehdyttämisen vahvistaminen</p> <p>ii. Opettajan ammatin houkuttelevuuden lisääminen ja aseman parantaminen</p>

Painopistealat	Konkreettiset kysymykset
	<p>iii. Peruskoulutuksen ja jatkuvan ammatillisen kehittymisen tukeminen kaikilla tasoilla, jotta voidaan käsitellä erityisesti oppijoiden lisääntyntä moninaisuutta, koulunkäynnin keskeyttämistä, työhön perustuvaa oppimista, digitaalisia taitoja ja innovatiivisia opetusmenetelmiä, mukaan lukien EU:n välineet, kuten eTwinning, School Education Gateway -portaali ja aikuiskoulutuksen eurooppalainen foorumi (EPALE)</p> <p>iv. Opetustyön huipputaustamisen tukeminen kaikilla tasoilla opettajankoulutusohjelmien suunnittelussa ja oppivassa organisaatiossa ja kannustinjärjestelmissä sekä opettajankoulutuksen laadun uusien arviointitapojen tutkiminen</p>
<p>5 Avoimuus sekä osaamisen ja tutkintojen tunnustaminen oppimiseen liittyvän ja työvoiman liikkuvuuden edistämiseksi</p>	<p>i. Osaamisen ja/tai tutkintojen, mukaan lukien digitaalisten sekä verkko- ja avointen oppimisresurssien avulla hankittu osaaminen sekä epävirallinen ja arkioppiminen, avoimuuden, laadunvarmistuksen, validoinnin ja tätä kautta myös tunnustamisen edistäminen</p> <p>ii. Sellaisten avoimuuteen, dokumentointiin, validointiin ja tunnistamiseen liittyvien välineiden yksinkertaistaminen ja järjeistämisen, joilla pyritään tavoittamaan suoraan opiskelijat, työntekijät ja työnantajat, sekä EQF- ja NQF-viitekehysten täytäntöönpanon jatkaminen</p> <p>iii. Oppilaiden, oppisopimuskoulutettavien, opiskelijoiden, opettajien, opetushenkilöstön jäsenten ja tutkijoiden liikkuvuuden edistäminen</p> <p>iv. Strategisten kumppanuuksien ja yhteisten kurssien kehittäminen erityisesti lisäämällä korkea-asteen ja ammatillisen koulutuksen kansainvälistymistä</p>
<p>6 Kestävä investointi, koulutusjärjestelmien laatu ja tehokkuus</p>	<p>i. Euroopan investointiohjelman käyttömahdollisuuksien tutkiminen koulutuksen alalla muun muassa edistämällä rahoitusmalleja, joilla houkutteellaan yksityisiä toimijoita ja pääomaa</p> <p>ii. Jäsenvaltioiden kannustaminen käyttämään näyttöön perustuvaa päätöksentekoa, myös arvioimalla koulutusjärjestelmiä, niiden seurattavissa toimintalinjoja ja suunnitelluissa uudistuksissa, joilla tarjotaan laadukasta koulutusta tehokkaammin</p> <p>iii. Kannustaminen innovatiivisiin tapoihin varmistaa koulutukseen tehtävät kestävät investoinnit, tulosperusteisen rahoituksen ja kustannustenjaon muotojen tarkasteleminen tarvittaessa</p>

AMMATILLISEN KOULUTUKSEN JA AIKUISKOULUTUKSEN ERITYISET PAINOPISTEET VUOTEEN 2020 SAAKKA

Ammatillisen koulutuksen alakohtaisissa ohjelmissa (Kööpenhaminan ja Bruggen prosessi) ja aikuiskoulutusohjelmassa vaaditaan tavoitteiden ja painopisteiden tarkempaa määrittelyä (ja niiden hyväksymistä tässä yhteisessä raportissa) vuoteen 2020 saakka.

I AMMATILLINEN KOULUTUS

22. kesäkuuta 2015 annetussa Riian julkilausumassa ehdotettiin seuraavia keskipitkän aikavälin tavoitteita⁽¹⁾ ammatillisen koulutuksen alalla kaudella 2015–2020:

— **Työssä tapahtuvan oppimisen** kaikkien muotojen, erityisesti oppisopimuskoulutuksen, edistäminen ottamalla mukaan työmarkkinaosapuolet, yritykset, kaupakamarit ja ammatillisen koulutuksen tarjoajat, sekä tukemalla innovointia ja yrittäjyyttä.

⁽¹⁾ http://ec.europa.eu/education/policy/vocational-policy/doc/2015-riga-conclusions_en.pdf

- Ammatillisen koulutuksen **laadunvarmistusmenetelmien** kehittäminen edelleen EQAVET ⁽²⁾-suosituksen mukaisesti ja, osana laadunvarmistusjärjestelmiä, jatkuvien **tieto- ja palautejärjestelmien luominen ammatillisen perus- (I-VET) ja jatkokoulutuksen (C-VET) ⁽³⁾ järjestelmiin oppimistuloksien perusteella.**
- **Ammatillisen koulutuksen saatavuuden parantaminen ja kaikille varmistettavat tutkinnot** joustavammilla ja helpompääsyisemmällä järjestelmällä erityisesti tarjoamalla tehokkaita ja yhdenmukaisia neuvontapalveluja sekä varmistamalla epävirallisen ja arkioppimisen validointimahdollisuudet.
- **Avaintaitojen** vahvistaminen edelleen ammatillisen koulutuksen opetussuunnitelmissa ja parempien mahdollisuuksien tarjoaminen näiden taitojen hankkimiseksi tai kehittämiseksi ammatillisen perus- tai jatkokoulutuksen avulla.
- Systemaattisten lähestymistapojen käyttöönotto sekä mahdollisuuksien tarjoaminen **ammattillisen koulutuksen opettajien, kouluttajien ja ohjaajien perus- ja täydennysvaiheen ammatilliseen kehittämiseen** koulussa ja työpaikalla.

II AIKUISKOULUTUS

Uudistetussa eurooppalaisessa aikuiskoulutusohjelmassa ⁽⁴⁾, jonka neuvosto hyväksyi vuonna 2011, esitettiin useita painopistealoja kaudelle 2012–2014, mutta ne asetettiin pidemmän aikavälin perspektiiviin johdonmukaisessa suhteessa ET 2020:n neljään strategiseen tavoitteeseen. Erityiset tavoitteet, joihin jäsenvaltioiden olisi Euroopan komission tukemana keskityttävä vuoteen 2020 saakka aikuiskoulutusohjelman pitkän aikavälin vision saavuttamiseksi, ovat seuraavat:

- **Hallinto:** aikuiskoulutuksen johdonmukaisuuden varmistaminen muiden politiikanalojen kanssa, koordinoinnin, tehokkuuden sekä yhteiskunnan, talouden ja ympäristön tarpeisiin sovittamisen parantaminen; niin julkisten kuin yksityistenkin investointien lisääminen tarvittaessa.
- **Tarjonta ja osallistuminen:** korkealaatuisen aikuiskoulutuksen tarjoamisen lisääminen huomattavasti, mukaan lukien erityisesti luku- ja laskutaidon sekä digitaalisten taitojen opetus, ja osallistumisen lisääminen tehokkailla opiskelijoiden tavoittamista, ohjausta ja motivaatiota koskevilla strategioilla, jotka kohdistuvat niitä eniten tarvitseviin ryhmiin.
- **Joustavuus ja saatavuus:** saatavuuden laajentaminen lisäämällä työpaikalla tapahtuvan oppimisen käyttömahdollisuuksia ja hyödyntämällä tehokkaasti tieto- ja viestintätekniikkaa; vähän koulutettujen aikuisten taitojen arviointimettelyjen käyttöönotto ja riittävien uusien mahdollisuuksien tarjoaminen niille, joilla ei ole EQF-viitekehyksen tason 4 tutkintoa, jotta he voivat saada EQF:n mukaisen tunnustetun tutkinnon.
- **Laatu:** laadunvarmistuksen parantaminen, mukaan lukien seuranta ja vaikutusten arviointi, aikuiskouluttajien perus- ja täydennyskoulutuksen parantaminen ja koulutustarpeiden kartoittaminen, jotta tarjontaa voidaan kohdentaa ja suunnitella tehokkaasti.

⁽²⁾ EUVL C 155, 8.7.2009.

⁽³⁾ EUVL C 324, 1.12.2010, s. 5.

⁽⁴⁾ EUVL C 372, 20.12.2011, s. 1.